

62 nr. 166, 16. VII 1951 a.

MULJEID EILSELT ESIETENDUSELT

KOLM VASTUST ÜHELE KÜSIMUSELE

Uue algupärase ooperi esietendus ei ole meie muusikaelus eriti sageli esinev sündmus. Kuid seda enam ta huvi äratab, seda enam võib niisuguse sündmuse üle rõõmu tunda. Vabariigi juubeliaastapäeva künnisel rõõmustas RAT «Estonia» meie teatripublikut just niisuguse esietendusega. Eile õhtul nägi seal esimest korda rambivalgust helilooja E. Tambergi ooper «Raudne kodu», mille ta koos libreto autori U. Lahega on kirjutanud E. Tammlaane samanimelise näidendi motiividel. Lavastas RAT «Estonia» peanäitejuht U. Väljaots, dirigeeris N. Järvi.

E. Tambergi pöördumine ooperižanri poole oli üsna ootuspärane, sest helilooja on meile andnud juba kolm suuremat laval esitamiseks määratud muusikateost — «Ballettsümfoonia», «Kuupaisteoratooriumi» ning balleti «Poiss ja liblikas». Neljas, vastvalminud ooper «Raudne kodu», on nendest kõige ulatuslikum. Kuidas see on õnnestunud? Palusime oma värsked muljed meiega jagada kolmel E. Tambergi «ametikaaslasel», heliloojatel B. Kõrveril, Ü. Vinteril ja H. Kõrvitsal.

Boris Kõrver:

«Ütleksin, et E. Tambergi «Raudse kodu» muusika on suurepärase, niisugune nagu kaasaegses ooperis peab olema. Meeldib muusika sümfooniline arendus, temaatiline materjal on hästi läbi töötatud. Suur tähtsus on orkestripartii, osavalt on rakendatud koori, eriti proloogis ja epiloogis. Leidlikke võtteid täheldame ka instrumenteerimises.

Libreto on hästi üles ehitatud, kuigi mulle tundub, et kohati oleks nagu teksti liiga palju, mistõttu II vaatuse algus pole dramaturgiliselt võib-olla kõige õnnestunum. Et retsitatiivid ja laululine osa baseeruvad peamiselt orkestripartii sümfoonilisel arengul, siis see esitab osatähtjatele suuri nõudmisi. Eriti meeldis mulle Ülle Ulla esinemine Sally osas. Usun, et E. Tambergi ooper võidab meie teatri repertuaaris kindla koha ja levib võib-olla kaugemale, kui meie senised muusikalised lavateosed.»

Ülo Vinter:

«E. Tamberg on «Raudse kodule» loonud tugevalt mõjuvat muusika, mis eeldab publiku poolt mitte

ainult passiivset kuulamist, vaid pigem tähelepanelikku, süvenevat jälgimist. Ühtlasi nõuab see head kontakti orkestri ja lava vahel. Libreto on hea, eriti meeldib see, et sõnaga on mõistlikult ümber käidud, sõnal on selles ooperis nii suur osatähtsus. Tavaliselt kipuvad ooperiteksid väheütleavaks jääma. «Raudse kodu» tekstist aga ei tahaks midagi ära võtta ega sinna ka juurde panna. Mulle tundub, et siin on hästi tabatud kaasaegse ooperi arengusuunda, mida iseloomustab muusika ja sõna tugev sünteis. See nõuab ooperinäitlejatelt peale vokaalsete võimete ka korraldlikku näitlemisoskust. E. Tambergi «Raudne kodu» on täiesti kaasaja tasemele vastav ooper.»

Harri Kõrvits:

««Raudne kodu» on meie ooperiloomingus kõige uudsemalt mõjuv katse. Muusika on kirjutatud heal tasemel. Sisu kerkib reljeefelt esile. E. Tamberg jätkab «Raudse kodu» muusikas oma isikupärase loominguulist käekirja, mida tunneme juba tema sümfoonilistest teostest ning

SIISEEN OOPERI II VAATUSEST.

oratooriumist. Mina pean «Raudset kodu» igati õnnestunud teoseks. Kõige rõõmustavamaks asjaoluks pean ma seda, et meie noorema põlve heliloojad hakkavad pöörduma ooperižanri poole. See on hinnatav ja teretulnud nähtus.»

V. TOBRO